

REALIZEM

2. polovica 19. stoletja (1848–1899)

Realizem je slovstvena smer v 19. stoletju, ki hoče natančno in objektivno predstaviti resničnost, vsakdanje življenje, naravno okolje in družbene razmere. Nastal kot odgovor na prejšnje obdobje – romantiko. Pisatelji podrobno opisujejo zunanjo stvarnost, poudarjajo vzročno-posledične zveze, v naravi in družbi želijo prikazati običajno, vsakdanje, tipično, izogibajo pa se izjemnemu, nadpovprečnemu, enkratnemu. Za realistični slog (način) pisanja je značilno opazovanje in opisovanje brez olepševanja.

V književnosti realizma pogosto zasledimo odnose med revnimi in bogatimi, opise kmečkih ljudi in kmečkega okolja ter moralno pokvarjenost meščanske družbe.

Za realizem je najbolj značilna pripovedna proza, manj pa lirika, ki je prevladovala v romantiki. Najbolj so se uveljavile literarne vrste: povest, črtica, novela (kratka pripovedna proza) in roman.

Predstavniki

- Janez Trdina:** (1830–1905) - Bajke in povesti o Gorjancih
- Fran Levstik:** (1831–1887) - Popotovanje iz Litije do Čateža (potopis)
- Martin Krpan z Vrha (umetna pripovedka)
- Josip Jurčič:** (1844–1881) - Jurij Kozjak, slovenski janičar (povest)
- Domen (povest)
- **Deseti brat** – prvi slovenski roman (1866)
- Sosedov sin (povest)
- Rokovnjači (roman, skupaj z Jankom Kersnikom)
- Janko Kersnik:** (1852–1897) - Kmetske slike (črtice in novele)
- Ciklamen (roman)
- Agitator (roman)
- Ivan Tavčar:** (1851–1923) - Visoška kronika (roman)
- Cvetje v jeseni (povest)
- Med gorami (kratke pripovedi)
- Anton Aškerc:** (1856–1912) - Balade in romance (pesniška zbirka)
- Simon Gregorčič:** (1844–1906) - Poezije (pesniška zbirka)